УДК 657:631.115

Особливості облікової політики фермерських господарств

Домарацька Олександра,
здобувачка вищої освіти спеціальності D1 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

***Анотація**: визначено основні аспекти, які впливають на особливості формування облікової політики фермерськими господарствами.*

***Ключові слова**: фермерське господарство, облікова політика, облік, контроль, особливість, оподаткування.*

Розвиток фермерських господарств є важливою складовою функціонування аграрного сектору економіки України, адже вони забезпечують виробництво значної частини сільськогосподарської продукції, сприяють зайнятості населення та розвитку сільських територій. В сучасних умовах організації діяльності і виробництва роль і важливість організації бухгалтерського обліку в таких господарствах лише підвищується. Одним із ключових елементів організації облікового процесу є формування облікової політики фермерського господарства. Відповідно до нормативних документів «облікова політика підприємства визначає сукупність принципів, методів і процедур ведення бухгалтерського обліку, які використовуються суб'єктом господарювання для складання та подання фінансової звітності» [1].

Фермерські господарства мають низку специфічних рис, що впливають на формування їхньої облікової політики. Передусім це розміри їхнього виробництва, обрана форма бухгалтерського обліку і оподаткування, особливості організації виробництва у сільському господарстві, сезонність, наявність бухгалтера у штаті для ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, практична можливість формування необхідних первинних та зведених документів тощо.

Невеликі масштаби діяльності часто зумовлюють застосування спрощених форм бухгалтерського обліку, обмежену кількість облікових регістрів та мінімізацію складних облікових процедур. У таких господарствах облікова політика зазвичай орієнтована на забезпечення базового контролю за витратами, доходами та результатами діяльності. Важливою складовою облікової політики фермерських господарств є вибір системи оподаткування та організація податкового обліку. Значна частина фермерських господарств застосовує спрощену систему оподаткування або спеціальні податкові режими, що впливає на порядок ведення обліку доходів і витрат, формування фінансового результату та складання звітності. Ще однією особливістю фермерських господарств є відносно невеликий масштаб діяльності та обмежена чисельність працівників. Доволі часто в таких господарствах бухгалтерський облік веде одна особа або навіть сам керівник господарства. Це зумовлює необхідність спрощення облікових процедур, використання

раціональних форм первинної документації, а також застосування сучасних цифрових інструментів для автоматизації обліку.

Значна кількість фермерських господарств функціонує без найманих працівників. «Проте, вони можуть користувалось послугами як фізичних осіб-підприємців, так і фізичних осіб. При цьому, мають укладались договори цивільно-правового характеру, а під час виплати доходу (винагороди) за виконану роботу чи надані послуги утримуватись передбачені ПКУ податки та збори» [2].

На формування облікової політики також впливають особливості організації виробництва у сільському господарстві. Сільськогосподарська діяльність характеризується тривалим виробничим циклом, залежністю від природно-кліматичних умов. Це зумовлює необхідність визначення у межах облікової політики порядку обліку витрат за видами продукції, методів оцінки запасів, розподілу загальновиробничих витрат та формування собівартості продукції.

Важливим елементом облікової політики фермерського господарства є також організація внутрішнього контролю. До основних методів внутрішнього контролю можуть належати інвентаризація активів, контроль за використанням матеріалів і пального, перевірка правильності оформлення первинних документів та аналіз результатів господарської діяльності. Але специфіка організації діяльності фермерських господарств лежить в основі необхідності оптимізації документообороту так, щоб мати можливість формування первинних документів та одночасно забезпечувати їх необхідну наявність.

Таким чином, облікова політика фермерських господарств формується з урахуванням специфіки аграрного виробництва, особливостей структури активів, сезонності діяльності та організаційних умов ведення господарства. У будь-якому випадку, має бути забезпечене її раціональне формування, що сприятиме підвищенню достовірності облікової інформації, ефективному управлінню ресурсами та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635; станом на 18 жовтян 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text

2. Фоміна, Т., Пугаченко, О., & Фомін, В. (2024). ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ОПОДАТКУВАННЯ В ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ. Економіка та суспільство, (70). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-74

Abstract: *The main aspects influencing the specific features of the formation of accounting policies by farm enterprises have been identified.*

Keywords: *farm enterprise, accounting policy, accounting, control, features, taxation.*

Науковий керівник:
Чебан Ю.Ю.
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет